

Sygn. akt VI U 795/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Herman

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 czerwca 2014 r. w S.

sprawy R. H. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania R. H. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 25 marca 2014 roku znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 marca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił R. H. (1) prawa do emerytury po osiągnięciu 60 roku życia, z uwagi na nieudowodnienie przez niego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Organ rentowy uznał za udowodnione przez ubezpieczonego 8 lat, 4 miesiące i 13 dni pracy w warunkach szczególnych zamiast wymaganych prawem 15 lat. ZUS odmówił przy tym uwzględnienia w stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 1 sierpnia 1983 r. do 30 czerwca 1989 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. na stanowisku montera instalacji sanitarnych, wskazując że w złożonym do akt, a wydanym przez pracodawcę zaświadczeniu wskazano, że prace wykonywane przez ubezpieczonego były pracami wymienionymi w wykazie C. Odmówiono również uwzględnienia w stażu ubezpieczeniowym w warunkach szczególnych R. H. okresu zatrudnienia od 16 października 1990 r. do 23 stycznia 1991 r. w (...), wskazując, że w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych powołano błędne przepisy resortowe – wskazano dział V poz. 1 pkt 6 wykazu, podczas gdy w wykazie A do zarządzenia nr 9 (...) z 1.08.1983 r, brak punktu 6 pod tą pozycją.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Wniósł o zaliczenie w jego stażu pracy w warunkach szczególnych dodatkowo okresu zatrudnienia od 1 sierpnia 1983 r. do 30 czerwca 1989 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. na stanowisku montera instalacji sanitarnych oraz okresu zatrudnienia od dnia 22 października 1975 r. do 16 lipca 1977 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie w całości, z argumentacją jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. H. (1) urodził się w dniu (...).

Jego łączny staż ubezpieczeniowy na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosił 28 lat, 1 miesiąc i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Ubezpieczony nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego. W dniu 20 września 2013 r. złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę.

Okoliczności niesporne, a nadto dowody:

- wniosek o emeryturę - k. 1-3 plik I akt rentowych;
- oświadczenie - k. 5, 6 plik I akt rentowych;
- karta przebiegu zatrudnienia - k. 65 plik I akt rentowych.

W okresie od 22 października 1975 r. do 16 lipca 1977 r. R. H. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. na stanowisku kierowcy.

W czasie tego zatrudnienia jeździł stale i w pełnym wymiarze czasu pracy samochodami ciężarowymi marki S(...), (...), skrzyniowymi, o ładowności powyżej 3,5 tony. Ubezpieczony posiada prawo jazdy kategorii C od 18.10.1975 r.

Dowody:

- świadectwo pracy – k.15 plik I akt rentowych;
- dokumentacja w aktach osobowych R. H. z okresu zatrudnienia w (...) – koperta k. 25 akt sądowych, w szczególności angaże;
- wyjaśnienia ubezpieczonego w wersji elektronicznej złożone na rozprawie w dniu 11.06.2014 r.;
- zeznania świadka S. F. w wersji elektronicznej złożone na rozprawie w dniu 11.06.2014r.;
- zeznania świadka J. M. w wersji elektronicznej złożone na rozprawie w dniu 11.06.2014r.

W okresie od 1 sierpnia 1983 r. do 30 czerwca 1989 r. R. H. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. na stanowisku monter instalacji sanitarnych. W okresie od 7 kwietnia 1986 r. do 30 kwietnia 1988 r. pracował przy tym na budowie eksportowej własnego przedsiębiorstwa.

W czasie pracy w (...) na terenie kraju głównym zadaniem R. H. było wykonywanie przyłączy zewnętrznych do nowo budowanych osiedli mieszkaniowych. Wykonywał w tym czasie prace związane z układaniem rur kanalizacyjnych (ściekowych, deszczowych, sanitarnych, wodociągowych) oraz gazowych, pracując w 2-3 metrowych wykopach. Praca przy wykonaniu przyłączy zewnętrznych do jednego bloku mieszkalnego trwała 2-3 tygodnie, następnie ubezpieczony był kierowany do innych prac związanych z budową takiego bloku. W tym czasie wykonywał prace pomocnicze przy spawaniu, zajmował się rozprowadzaniem wewnętrznych instalacji wodnokanalizacyjnych, montażem instalacji sanitarnych, instalacji centralnego ogrzewania w bloku.

W czasie pracy na budowie eksportowej R. H. zajmował się układaniem rurociągów w blokach. Dodatkowo przygotowywał rury do spawania (oczyszczał je z rdzy). Te prace wykonywał na hali. Przygotowane przez ubezpieczonego rury były przekazywane spawaczom. Ubezpieczony zajmował się również układaniem kanalizacji

deszczowej, sanitarnej i gazowej. Kanalizacja deszczowa i sanitarna kładziona była w wykopach. Zdarzało się, że powierzano mu prace przy spawaniu rurociągów.

W czasie zatrudnienia w (...) R. H. nie posiadał formalnych uprawnień spawacza.

Pracodawca w wystawionym zaświadczeniu potwierdził, że w okresie zatrudnienia w (...) R. H. wykonywał pracę wymienioną w wykazie C, dziale II poz. 8, stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 11 Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 26 sierpnia 1988 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w budownictwie, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniające do wzrostu emerytury.

Dowody:

- świadectwa pracy – k. 24 plik I akt rentowych;
- zaświadczenie – k. 26 plik I akt rentowych;
- zaświadczenie o zatrudnieniu – k. 27 plik I akt rentowych;
- dokumentacja w aktach osobowych – koperta k. 19, w szczególności angaże;
- zeznania ubezpieczonego w wersji elektronicznej złożone na rozprawie w dniu 18.06.2014r.;
- zeznania świadka T. K. w wersji elektronicznej złożone na rozprawie w dniu 18.06.2014r.

W okresie od 4 lipca 1989 r. do 30 września 1991 r. R. H. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) SA Oddział w S. na stanowisku montera instalacji wodno-kanalizacyjnej i gazowej, w tym na budowach eksportowych w okresie od 9 października 1989 r. do 15 października 1990 r. (ZSRR), od 16 października 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. ((...)) oraz od 24 kwietnia 1991 r. do 30 września 1991 r. (ZSRR)

Pracodawca, wystawiając R. H. stosowne zaświadczenie, potwierdził, że ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych w okresach od 4 lipca 1989 r. do 8 października 1989 r. (wykonując w tym czasie pracę, o jakiej mowa w wykazie A dział V poz. 1 pkt 3 – monter urządzeń i instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych i gazowych), od 9 października 1989 r. do 15 października 1990 r. (wykonując w tym czasie pracę, o jakiej mowa w wykazie A dział XIV poz. 12 pkt 1 (spawacz elektryczny i gazowy) oraz od 16 października 1990 r. do 23 stycznia 1991 r. (wykonując w tym czasie pracę, o jakiej mowa w wykazie A dział V poz. 1 pkt 6 - monter instalacji sanitarnych i grzewczych). W wydanym zaświadczeniu odniesiono się przy tym do aktu prawnego w postaci załącznika nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1.08.1983 r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę)

Organ rentowy uwzględnił w stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych okres jego zatrudnienia od dnia 4 lipca 1989 r. do 15 października 1990 r. (tj. 1 rok, 3 miesiące i 13 dni).

Pracując na budowie eksportowej w Czechosłowacji od 16 października 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. ubezpieczony zajmował się montażem konstrukcji stalowych na wysokości.

Dowody:

- świadectwa pracy – k. 38-40 plik I akt rentowych;
- świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych – k. 41 plik I akt rentowych;
- zeznania ubezpieczonego w wersji elektronicznej złożone na rozprawie w dniu 18.06.2014r.

Od dnia 2 grudnia 1991 r. do 1 lutego 1992 r. R. H. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. w G. na stanowisku montera konserwatora sieci wodociągowych (wykonując pracę o jakiej mowa w stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. wykazie A dział IX poz. 1 – tj. pracę w kanałach ściekowych), a następnie od 2 lutego 1992 r. na stanowiskach montera konserwatora sieci wodociągowych oraz kierowcy samochodu specjalistycznego W. (wykaz A dział IX poz. 1 – praca w kanałach ściekowych; wykaz A dział VIII poz. 2 – kierowca samochodu specjalistycznego). Organ rentowy zaliczył z tego tytułu do stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych okres zatrudnienia od 2 grudnia 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. (7 lat i 1 miesiąc)

Niesporne, a nadto dowód: świadectwa pracy – k. 47, 48 plik I akt rentowych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się nieuzasadnione.

Zgodnie z przepisem art. 24 ust. 1 i ust. 1b pkt 20 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity obowiązujący w dniu wydania zaskarżonej decyzji: Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.; dalej jako: ustawa emerytalna), ubezpieczonym - mężczyznom urodzonym w październiku 1953r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 67 lat, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.

W myśl przepisu art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym na dzień złożenia wniosku o emeryturę - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 (tj. w przypadku mężczyzn – 60 lat), 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (co najmniej 25 lat dla mężczyzn).

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Wykaz prac zaliczanych do prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze zamieszczony został w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Przepis §4 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi przy tym, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W myśl przepisu §2 powołanego aktu prawnego, okresami pracy uzasadniającymi prawo do emerytury są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o którym mowa stwierdza przy tym zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 cytowanego rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

W załączniku do powyższego rozporządzenia, w wykazie A w dziale VIII, zatytułowanym „W transporcie i łączności”, w podtytule „Transport”, pod pozycją 1 wskazano, że pracami w szczególnych warunkach są „ciężkie prace ładunkowe

i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie”, pod poz. 2 wskazano natomiast, że pracami w warunkach szczególnych są „prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów”. Z kolei w dziale V zatytułowanym „W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych” pod pozycją 1 wskazano, że pracami w warunkach szczególnych są „roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach”, zaś w dziale XIV, zatytułowanym „Prace różne”, pod pozycją 12 wskazano, że pracami w szczególnych warunkach są „Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym”.

W niniejszej sprawie bezspornym pozostawało, iż R. H. osiągnął – na dzień wydawania decyzji – wiek emerytalny uprawniający go do skorzystania z wcześniejszej emerytury, posiadał wymagany powyższymi uregulowaniami udokumentowany ogólny okres ubezpieczenia wynoszący ponad 25 lat oraz iż nie był członkiem OFE. Sporną natomiast była kwestia dotycząca okresu pracy w warunkach szczególnych przebytego przez R. H. do końca 1998 roku. Organ rentowy uznał bowiem, że ubezpieczony udowodnił, że taką pracę wykonywał jedynie przez 8 lat, 4 miesiące i 13 dni, podczas gdy R. H. twierdził, że wykonywał ją przez wymagany prawem minimalny okres 15 lat.

Mając powyższe na uwadze, sąd przeprowadził postępowanie dowodowe w trakcie którego dopuścił dowód z dokumentów zawartych w aktach emerytalnych ubezpieczonego oraz w jego archiwalnych aktach osobowych z okresu pracy w spornych zakładach pracy. Autentyczność dokumentów nie była kwestionowana przez strony; nie wzbudziła też wątpliwości sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji, oraz w sposób rzetelny, stąd też zostały uznane za miarodajne. Prymat wiarygodności przyznał sąd także zeznaniom świadków oraz ubezpieczonego. Oceniając zeznania świadków miał na względzie, że przesłuchane osoby są osobami obcymi dla ubezpieczonego, które nie mają żadnego interesu w tym, by nieprawdziwie zeznawać na jego korzyść, narażając się jednocześnie na odpowiedzialność karną. Zeznania przesłuchanych świadków były przy tym spójne, konsekwentne i zbieżne ze sobą wzajemnie, nie budząc jakichkolwiek wątpliwości co do ich wiarygodności.

W ocenie sądu zgromadzony materiał dowodowy – przede wszystkim zeznania świadków i samego ubezpieczonego - nie dawał jednak podstaw do przyjęcia, aby R. H. w okresie zatrudnienia od 1 sierpnia 1983 r. do 30 czerwca 1989 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. na stanowisku montera instalacji sanitarnych pracował w warunkach szczególnych, w rozumieniu przywołanych na wstępie przepisów prawa. Definicję ustawową "pracy w szczególnych warunkach" zawiera przepis art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej. Zgodnie z nim, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Aby jednak w związku z wykonywaniem takiej pracy nabyć prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, pracownik musi taką pracę wykonywać **stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku** (§ 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze).

W ocenie sądu w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie mogło więc budzić wątpliwości, że w czasie zatrudnienia w (...) i wykonywania na rzecz tego przedsiębiorstwa pracy na terenie kraju, R. H. był zatrudniony na stanowisku, na którym co do zasady istniała konieczność pracy w warunkach szczególnych. Jak bowiem wynika z zeznań świadków i samego R. H., wykonywana tam przez niego praca montera instalacji sanitarnych wiązała się z koniecznością pracy w głębokich wykopach. Istotne znaczenie miało jednak w takiej sytuacji ustalenie, czy praca taka była przez R. H. wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W ocenie sądu zaś zarówno z zeznań świadków, jak i samego ubezpieczonego wynika jednoznacznie, że nie pracował on stale w pełnym wymiarze czasu pracy w głębokich wykopach przy budowie rurociągów, jak również nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy robót wodnokanalizacyjnych w takich wykopach. Zdarzało się wprawdzie, że ubezpieczony pracował cały dzień w głębokim wykopie, w szczególności w czasie kiedy zajmował się wykonywaniem przyłączy

zewnątrznych w budownictwie mieszkaniowym. Układał wówczas rury kanalizacyjne (ściekowe, deszczowe, sanitarne, wodociągowe), wykonywał przyłącza gazowe w 2-3 metrowych wykopach. Sąd zwrócił jednak uwagę, że wedle twierdzeń przesłuchiowanych osób praca przy wykonaniu przyłączy zewnętrznych w jednym bloku trwała przez 2-3 tygodnie, a następnie – do czasu rozpoczęcia pracy przy następnym bloku - ubezpieczony był kierowany do innych robót, które polegały na rozprowadzaniu wewnętrznych instalacji wodnokanalizacyjnych, montażu instalacji sanitarnych, instalacji CO w bloku, wykonywał prace pomocnicze przy spawaniu. Roboty te niewątpliwie nie wymagały zaś prowadzenia prac „w głębokich wykopach”. Oznacza to, że nie został spełniony warunek „stałego” wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Z kolei jeśli chodzi o pracę na budowie eksportowej, na którą R. H. został skierowany w okresie od 7 kwietnia 1986 r. do 30 kwietnia 1988 r., to z zeznań R. H. wynika, że zajmował się w tym czasie układaniem rurociągów w blokach mieszkalnych, a dodatkowo (pracując na hali) przygotowywał rury do spawania (oczyszczał je z rdzy). W tym czasie ubezpieczony zajmował się również układaniem kanalizacji deszczowej, sanitarnej i gazowej w głębokich wykopach, jednakże nie robił tego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Mając na uwadze powyższe, sąd uznał, że w analizowanym postępowaniu brak było podstaw do uwzględnienia w stażu pracy ubezpieczonego jako pracy w warunkach szczególnych spornego okresu zatrudnienia, skoro nie wykonywał w tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku monter instalacji sanitarnych tego rodzaju robót „w głębokich wykopach” na zewnątrz budynków. W czasie tego zatrudnienia wykonywał bowiem także szereg prac wewnątrz budynków, które nie były prowadzone w szczególnych warunkach, narażających go na uciążliwe lub szkodliwe oddziaływanie na jego organizm prac „w głębokich wykopach”.

Nie uszło przy tym uwadze sądu, że z zeznań przesłuchanych w sprawie osób wynikało, że ubezpieczony jako monter instalacji sanitarnych pracował w trudnych warunkach (otrzymywał dodatek za prace w trudnych warunkach). Okoliczność ta nie mogła mieć jednak znaczenia prawnego. Z samego faktu wykonywania pracy w trudnych warunkach (i nawet wypłacania przez pracodawcę specjalnego dodatku do pensji) nie wynika jeszcze, że pracą taką trzeba uznać za pracę w warunkach szczególnych w sensie prawnym. Wprawdzie stosownie do treści art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, to nie można jednak pominąć tego, że art. 32 ust. 2 jest ściśle związany z art. 32 ust. 4 ustawy, co oznacza, że sąd nie może zaliczać do prac wykonywanych w szczególnych warunkach prac innych niż te, które zostały ujęte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Tymczasem wykonywane przez R. H. prace, polegające na montażu instalacji sanitarnych, instalacji centralnego ogrzewania w blokach mieszkalnych, pomocy przy spawaniu, oczyszczaniu rur z rdzy nie mają żadnego odniesienia do rodzajów prac wymienionych w wykazie A, załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Jedynymi wymienionymi tam pracami związanymi robotami wodnokanalizacyjnymi są bowiem prace wykonywane w głębokich wykopach, a tych prac jak już zostało wyżej wykazane, ubezpieczony nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez cały okres zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S..

Nie uszło przy tym uwadze sądu, że pracodawca wystawił R. H. zaświadczenie, w którym wskazał, że w okresie przedmiotowego zatrudnienia ubezpieczony wykonywał pracę wymienioną w wykazie C, dziale II poz. 8, stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 11 Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 26 sierpnia 1988r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w budownictwie, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniające do wzrostu emerytury. Nie negując prawdziwości tego zaświadczenia, trzeba wskazać, że nie mogło ono być uznane za dowód na to, że R. H. wykonywał w tym czasie pracę przysługującą mu prawo do wcześniejszej emerytury. Po pierwsze bowiem, możliwość przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych należało oceniać według stanu prawnego obowiązującego w dacie wydania decyzji przez organ rentowy. Tymczasem w dacie wydania zaskarżonej decyzji, tj. w dniu 25 marca 2014 r. wspomniany wykaz już od dawna nie obowiązywał. Został on bowiem skreślony z dniem 7 czerwca 1996 r. przez

§ 1 pkt 5 lit. b rozporządzenia z dnia 21 maja 1996r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1996 r. Nr 63, poz. 292). Zatem już tylko z tego względu wykaz C nie mógł stanowić podstawy orzekania w tej sprawie.

Wypada też zauważyć, iż jeszcze przed skreśleniem wykaz C ulegał zmianom. W pierwszej wersji wymieniał on prace w szczególnych warunkach i na stanowiskach pracy o szczególnym charakterze, na których zatrudnienie uprawniało do wzrostu emerytury lub renty. Następnie, wskutek zmiany dokonanej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1985 r. (Dz. U. z dnia 20 lutego 1985, Nr 7, poz. 21), wykaz C zawierał prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawniało do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej. W takiej wersji wykaz ten obowiązywał do 7 czerwca 1996 r., czyli do dnia jego skreślenia.

W świetle powyższego trzeba stwierdzić, że okresu do dnia 20 lutego 1985 r., przepracowanego przez R. H. na stanowisku montera instalacji sanitarnych, wymienionym w omawianym wykazie C, (tj. do daty wejścia w życie zmiany dokonanej rozporządzeniem RM z dnia 29 stycznia 1985 r.) y nie można było traktować jako okresu pracy w warunkach szczególnych, gdyż wówczas obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w zakresie stanowisk pracy wymienionych w wykazie C nie przewidywało w związku z wykonywaniem takiej pracy prawa do emerytury w wieku obniżonym, a jedynie prawo do **wzrostu** emerytury. Jeśli zaś chodzi o okres po dniu 20 lutego 1985 r., kiedy to wykonywanie pracy na stanowiskach wymienionych w wykazie C uprawniało do niższego wieku emerytalnego, trzeba wskazać, iż okres ten jest za krótki, aby możliwe było przyznanie R. H. prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Trzeba jednak podkreślić, iż powyższe rozważania mają charakter tylko teoretyczny. Sąd stoi bowiem na stanowisku, iż w niniejszej sprawie możliwość przyznania R. H. prawa do wcześniejszej emerytury należało rozpatrywać poprzez treść obecnie obowiązujących przepisów. Takie stanowisko wyraził też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 listopada 2000 r., II UKN 93/00, (OSNP 2002/14/337), podkreślając w nim, iż prawo do wcześniejszej emerytury nie przysługuje pracownikowi zatrudnionemu stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy pracach wymienionych w wykazie C, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w brzmieniu pierwotnym, przed jego skreśleniem od dnia 7 czerwca 1996 r. Jak wynika z uzasadnienia tego wyroku, w sprawie będącej przedmiotem rozpoznania przed Sądem Najwyższym skarżącemu odmówiono prawa do wcześniejszej emerytury z tego względu, iż jego praca świadczona okresie od 1 lipca 1973 r. do 31 maja 1990 r. była pracą, o której mowa w wykazie C załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., oraz że pracownikom zatrudnionym stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy pracach wymienionych w tym wykazie (przed jego uchyleniem dnia 7 czerwca 1996 r.) nie przysługiwało prawo do wcześniejszej emerytury. Sąd Najwyższy takie stanowisko uznał za prawidłowe.

Warto też w przywołać w niniejszej sprawie uzasadnienie innego wyroku Sądu Najwyższego, z dnia z dnia 6 maja 2004 r., II UK 344/03 (OSNP 2004/23/407), w którym podkreślono, iż jedynie zatrudnienie w pełnym wymiarze co najmniej 15 lat na stanowiskach wymienionych w wykazie A lub B do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. uprawnia do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Sąd Najwyższy wskazał w tym orzeczeniu, iż praca na stanowiskach wymienionych w wykazie C uprawniała jedynie do wzrostu emerytury, nie stanowiąc przesłanki do jej wcześniejszego przyznania.

Powyższe orzeczenia, których trafność sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela, utwierdzają w przekonaniu, iż ubezpieczony nie mógł skutecznie ubiegać się o przyznanie prawa do emerytury w szczególnych warunkach z tytułu wykonywania prac wymienionych w wykazie C.

Wreszcie, należało odnieść się do faktu, iż świadkowie oraz ubezpieczony wskazywali, że R. H. w okresie spornego zatrudnienia powierzano również prace spawacza, które są zaliczane do prac w warunkach szczególnych. Także i to nie mogło jednak doprowadzić do wydania korzystnego dla R. H. rozstrzygnięcia, skoro z zeznań wszystkich przesłuchanych w sprawie osób wynikało, że prace spawacza powierzano ubezpieczonemu tylko sporadycznie, co oznacza że nie wykonywał jej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd uznał natomiast, że do stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych możliwe powinien zostać doliczony okres zatrudnienia od 2 października 1975 r. do 16 lipca 1977 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. na stanowisku kierowcy. Zgromadzony materiał dowodowy – w szczególności zeznania ubezpieczonego oraz przesłuchanych w sprawie świadków S. F. oraz J. M. – dał podstawy do przyjęcia, że w tym czasie R. H. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony.

Możliwym było również zaliczenie do stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych pominiętego przez organ rentowy okresu zatrudnienia w (...) SA Oddział w S. na budowie eksportowej w okresie od 16 października 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. (...). Z wyjaśnień ubezpieczonego wynikało bowiem, że w tym czasie zajmował się montażem konstrukcji stalowych na wysokości, a więc wykonywał prace wymienione w wykazie A, dziale V dotyczącym prac w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych pod pozycją 5.

Powyższe ustalenie nie miało jednak wpływu na rozstrzygnięcie. Po doliczeniu tych okresów staż pracy R. H. w warunkach szczególnych (na potrzeby ubiegania się o wcześniejszą emeryturę, tj. do końca 1998r.) jest bowiem nadal krótszy niż wymagany ustawą okres 15 lat (wynosi nieco ponad 10 lat).

Podkreślenia wymaga jednak, iż jeżeli ubezpieczony także po roku 1998 wykonywał (bądź wykonuje nadal) w Przedsiębiorstwie Usług (...) w G. pracę w warunkach szczególnych na stanowisku kierowcy samochodu specjalistycznego W. – montera konserwatora sieci kanalizacyjnych, otwartą pozostaje możliwość nabycia przez niego prawa do emerytury pomostowej. Warunkiem dokonania oceny tego, czy faktycznie takie świadczenie mu przysługuje jest jednak po pierwsze, złożenie w tej sprawie stosownego wniosku ZUS, zaś po drugie, rozwiązanie stosunku pracy łączącego go z pracodawcą.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc orzeczono jak w sentencji.